

PRIIMTI TEKSTAI

P9_TA(2021)0366

LGBTI asmenų teisės Europos Sąjungoje

2021 m. rugsėjo 14 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl LGBTIQ asmenų teisių Europos Sąjungoje (2021/2679(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį (toliau – ES sutartis), ypač į jos 2 ir 3 straipsnius, ir į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV), ypač į jos 8, 10, 18 ir 21 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (toliau – Chartija), ypač į jos 7, 9, 21 straipsnius, 24 straipsnio 2 dalį, 24 straipsnio 3 dalį ir 45 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių konvenciją, ypač į jos 8 straipsnį dėl teisės į privatą ir šeimos gyvenimą ir į 14 straipsnį bei Protokolą Nr. 12 dėl diskriminacijos uždraudimo,
- atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
- atsižvelgdamas į 1961 m. spalio 18 d. Turine pasirašytą Europos socialinę chartiją,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją (JT VTK),
- atsižvelgdamas į 2018 m. spalio 10 d. Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliuciją Nr. 2239 (2018) „Privatus ir šeimos gyvenimas. Lygybės užtikrinimas nepriklausomai nuo seksualinės orientacijos“¹,
- atsižvelgdamas į 2015 m. balandžio 22 d. Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliuciją Nr. 2048 (2015) dėl translyčių asmenų diskriminacijos Europoje²,
- atsižvelgdamas į 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančią Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančią Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB³,

¹ Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliucija 2239 (2018).[_](#)

² Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliucija 2048 (2015).[_](#)

³ OL L 158, 2004 4 30, p. 77.

- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 12 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategija“ (COM(2020)0698),
 - atsižvelgdamas į 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvą 2000/78/EB, nustatančią vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus¹,
 - atsižvelgdamas į savo 2021 m. kovo 11 d. rezoliuciją dėl ES paskelbimo LGBTIQ asmenų laisvės erdvės²,
 - atsižvelgdamas į savo 2019 m. gruodžio 18 d. rezoliuciją dėl LGBTI asmenų viešo diskriminavimo ir prieš juos nukreiptos neapykantos retorikos, įskaitant zonas be LGBTI asmenų³,
 - atsižvelgdamas į savo 2019 m. vasario 14 d. rezoliuciją dėl veiksmų plano LGBTI asmenų lygybei skatinti ateities (2019–2024 m.)⁴,
 - atsižvelgdamas į savo 2020 m. rugsėjo 17 d. rezoliuciją dėl pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl aiškaus pavojaus, kad Lenkijos Respublika gali šurkščiai pažeisti teisinės valstybės principą, nustatymo⁵,
 - atsižvelgdamas į 2018 m. birželio 5 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) sprendimą byloje *Relu Adrian Coman ir kt. prieš Inspectoratul General pentru Imigrăriir Ministerul Afacerilor Interne*⁶ ir 2020 m. balandžio 23 d. sprendimą byloje *NH prieš Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI – Rete Lenford*⁷ ir 2021 m. balandžio 15 d. generalinės advokatės J. Kokott pateiktą nuomonę byloje *V.M.A. prieš Stolichna Obsthina, Rayon ‘Pancharevo’*⁸,
 - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimus *Maruko, Römer* ir *Hay*⁹ bei Europos Žmogaus Teisių Teismo (EŽTT) sprendimą *Taddeucci & McCall*¹⁰,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 227 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi LGBTIQ asmenų teisės yra žmogaus teisės;
- B. kadangi Peticijų komitetas gavo keletą peticijų, kuriose išreiškiamas susirūpinimas dėl LGBTIQ asmenų diskriminacijos ES apskrityse, ypač tos pačios lyties porų ir vaivorykštės šeimų;
- C. kadangi šiose peticijose raginama, viena vertus, užtikrinti, kad vaivorykštės šeimoms visose valstybėse narėse būtų užtikrintos tokios pačios šeimos teisės kaip skirtingų lyčių šeimoms ir jų vaikams, visų pirma teisė laisvai judėti ES ir abipusis jų santykių ir

¹ OL L 303, 2000 12 2, p. 16.

² Priimti tekstai, P9_TA(2021)0089.

³ OL C 255, 2021 6 29, p. 7.

⁴ OL C 449, 2020 12 23, p. 146.

⁵ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0225.

⁶ Byla C-673/16, Coman, EU:C:218:385.

⁷ Byla C-507/18, NH, EU:C:2020:289.

⁸ Byla C-490/20, V.M.A., EU:C:2021:296.

⁹ Byla C-267/06, Maruko, EU:C:2008:179; Byla C-147/08, Römer, EU:C:2011:286; Byla C-267/12, Hay, EU:C:2013:823.

¹⁰ EŽTT Taddeucci and McCall prieš Italiją, Nr. 51361/09.

tėvystės pripažinimas, ir, kita vertus, imtis priemonių prieš Lenkiją už nediskriminavimo, lygybės ir saviraiškos laisvės principų pažeidimus, be kita ko, susijusius su regioninėmis šeimos teisių chartijomis ir rezoliucijomis, kuriomis savivaldybės ir regionai paskelbiami nepriklausomais nuo LGBTI ideologijos („zonos be LGBT asmenų“);

- D. kadangi 2021 m. kovo 22 d. Peticijų komitetas surengė praktinį seminarą LGBTI+ asmenų teisių ES klausimais, kurio metu buvo pristatytas tyrimas, kurį komiteto vardu užsakė Europos Parlamento Piliečių teisių ir konstitucinių reikalų teminis skyrius, tema „Kliūtys laisvam vaivorykštės šeimų judėjimui ES“;
- E. kadangi pirmiau minėtame tyrime daroma išvada, kad 2021 m. vaivorykštės šeimos vis dar susiduria su didelėmis laisvo judėjimo ES kliūtimis, o tai turi neigiamų pasekmių jų vaikų interesams, ir kadangi naudojamosi ES kompetencija, susijusia su laisvu ES piliečių ir jų šeimos narių judėjimu, ES institucijos galėtų imtis veiksmų šioms kliūtims pašalinti; kadangi translyčiai tėvai, kurių tapatybės dokumentai kirtus sieną nepripažįstami, gali prarasti visus teisinius ryšius su savo vaikais, o tai labai pakenktų vaiko interesams;
- F. kadangi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 21 straipsnyje nustatyta, kad kiekvienas Sąjungos pilietis turi teisę laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje;
- G. kadangi Europos Sąjunga turi kovoti su socialine atskirtimi ir diskriminacija;
- H. kadangi teisė į vienodą požiūrį ir nediskriminavimą yra pagrindinė teisė, įtvirtinta Sutartyse ir Chartijoje, ir jos turėtų būti visapusiškai paisoma; kadangi lygybė ir mažumų apsauga yra vienos iš ES vertybių, įtvirtintų ES sutarties 2 straipsnyje, kurias ES plėtoja įgyvendindama lygybės sąjungos iniciatyvas ir veiksmus;
- I. kadangi 2020 m. rugsėjo mėn. Komisijos pirmininkė Ursula von der Leyen savo pranešime apie Sąjungos padėtį pabrėžė, kad „jei esate tėvas ar motina vienoje šalyje, tuomet ir kiekvienoje šalyje esate tėvas ar motina“, nurodydama, kad ES reikia abipusiškai pripažinti šeimos santykius;
- J. kadangi visos valstybės narės pagal tarptautinę teisę ir ES sutartis yra prisiėmusios įsipareigojimų ir turi pareigų laikytis pagrindinių teisių ir jas užtikrinti, saugoti ir įgyvendinti;
- K. kadangi, nors ES padarė pažangą santuokos ir civilinių sąjungų, LGBTIQ asmenų įvaikinimo teisių ir teisinės apsaugos nuo diskriminacijos, neapykantą kurstančių kalbų ir neapykantos nusikaltimų srityse, taip pat buvo žengta ir keletas žingsnių atgal, pvz., priešiškos išrinktų politikų retorikos, homofobinio ir transfobinio smurto proveržių ir vadinamųjų „zonų be LGBT asmenų“ paskelbimo;
- L. kadangi LGBTIQ asmenys Europoje ir toliau patiria diskriminaciją ir smurtą; kadangi 2021 m. „Rainbow Europe Map“, Tarptautinės lesbiečių ir gėjų asociacijos Europos padalinio (ILGA-Europe) metinė lyginamosios analizės priemonė, atskleidžia plačiai paplitusią ir beveik visišką LGBTIQ asmenų žmogaus teisių stagnaciją, visų pirma kalbant apie šeimos teisės aktų pripažinimą visoje Europoje, ir kad šiais metais nebuvo nė vieno teisinio ar politinio pokyčio, kuris turėtų teigiamą poveikį LGBTIQ asmenims;
- M. kadangi 2019 m. Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA) atliktoje

apklausoje nustatė, kad ES didėja diskriminacija dėl seksualinės orientacijos, lytinės tapatybės, lyties raiškos ir lytinių požymių;

- N. kadangi LGBTIQ asmenys vis dar diskriminuojami kai kuriose valstybėse narėse socialinės apsaugos, socialinio draudimo, sveikatos priežiūros, švietimo, prieigos prie visuomenės prieinamų prekių ir kitų paslaugų, įskaitant aprūpinimą būstu, srityse; kadangi Taryboje daugiau kaip 10 metų blokuojama horizontalioji direktyva dėl nediskriminavimo, kuria būtų galima iš dalies užpildyti šią apsaugos spragą ne tik užimtumo srityje;
- O. kadangi ne visose ES valstybėse narėse LGBTIQ asmenims suteikiama teisinė apsauga nuo diskriminacijos;
- P. kadangi nėra ES taisyklių dėl teismo sprendimų dėl tėvystės pripažinimo tarp valstybių narių ir jokių ES nuostatų, kuriomis būtų siekiama spręsti konfliktus šioje srityje; kadangi kai kurios valstybės narės nepripažįsta tos pačios lyties asmenų santuokos iš kitos valstybės narės jokiais nacionalinės teisės tikslais, išskyrus leidimą gyventi; kadangi atrodo, kad kai kurios valstybės narės, kurios leidžia tos pačios lyties poroms susituokti, nenori pripažinti tos pačios lyties registruotų partnerių iš kitų valstybių narių; kadangi kai kuriose valstybėse narėse tos pačios lyties poroms su vaikais gali būti atsisakyta teisiškai pripažinti jų vaikų bendrus tėvus¹; kadangi translyčiams tėvams dažnai nepripažįstama jų teisėta lytis kertant sienas, todėl sienos apsaugos institucijos nepripažįsta jų kaip savo vaikų tėvų;
- 1. palankiai vertina 2020 m. lapkričio 12 d. Europos Komisijos priimtą pirmąją 2020–2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategiją (COM(2020)0698), kurios du pagrindiniai veiksmai yra teisėkūros iniciatyva, kuria siekiama apsaugoti vaivorykštės šeimų teises, ir 2009 m. laisvo judėjimo gairių atnaujinimas iki 2022 m.;
- 2. reiškia didelį susirūpinimą dėl vaivorykštės šeimų ir jų vaikų diskriminacijos ES ir dėl to, kad dėl tėvų ar partnerių seksualinės orientacijos, lytinės tapatybės ar lytinių požymių iš jų atimamos jų teisės; ragina Komisiją ir valstybes nares įveikti šią diskriminaciją ir pašalinti kliūtis, su kuriomis jie susiduria naudodamiesi pagrindine teise laisvai judėti ES;
- 3. pabrėžia, jog reikia siekti, kad LGBTIQ asmenys galėtų visapusiškai naudotis pagrindinėmis teisėmis visose ES valstybėse narėse, ir primena, kad todėl ES institucijos ir valstybės narės privalo jas gerbti ir saugoti pagal Sutartį ir Chartiją, taip pat pagal tarptautinę teisę;
- 4. primygtinai reikalauja, kad ES laikytųsi bendro požiūrio į tos pačios lyties asmenų santuokų ir partnerystės pripažinimą; ragina valstybes nares priimti atitinkamus teisės aktus, kuriais būtų užtikrinta visapusiška pagarba teisei į privatą ir šeimos gyvenimą nediskriminuojant ir užtikrinant laisvą visų šeimų judėjimą, įskaitant priemones, kuriomis siekiama palengvinti translyčių tėvų teisėtos lyties pripažinimą;
- 5. primena, kad ES teisė yra viršesnė už bet kokios rūšies nacionalinę teisę, įskaitant prieštaringas konstitucines nuostatas, ir kad dėl šios priežasties valstybės narės negali

¹ Peticiónų komiteto prašymu užsakytas Europos Parlamento Piliečių teisių ir konstitucinių reikalų teminio skyriaus tyrimas „Kliūtys laisvam vaivorykštės šeimų judėjimui ES“ (angl. *Obstacles to the Free Movement of Rainbow Families in the EU*), 2021 m. [Obstacles to the Free Movement of Rainbow Families in the EU \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-communications/2021/04/Pages/Obstacles-to-the-Free-Movement-of-Rainbow-Families-in-the-EU.aspx).

remtis jokių konstituciniu tos pačios lyties asmenų santuokos uždraudimu arba konstitucine „moralės“ ar „viešosios tvarkos“ apsauga, kad užkirstų kelią į jų teritoriją persikeliančių asmenų pagrindinei teisei laisvai judėti ES, pažeisdamos vaivorykštės šeimų teises;

6. kuo griežčiausiai smerkia tai, kad dar nepriimtas 2008 m. liepos 2 d. pateiktas pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas¹; ragina Tarybą jį patvirtinti; pabrėžia, kad šis blokavimas siunčia klaidingą ES institucijų žinutę, t. y. kad jos nekreipia dėmesio į didelę diskriminaciją ES valstybėse narėse ir leidžia jai išlikti;
7. ragina Komisiją užtikrinti, kad visos ES valstybės narės laikytųsi iš kitos ES valstybės narės į jų teritoriją atvykstančių vaivorykštės šeimų narių teisinių ryšių tęstinumo, bent jau tokiomis aplinkybėmis, kokiomis to reikalaujama pagal Europos žmogaus teisių konvenciją;
8. ragina Komisiją pasiūlyti teisės aktą, pagal kurį visos valstybės narės pagal nacionalinę teisę pripažintų kitoje valstybėje narėje išduotame gimimo liudijime nurodytus suaugusiuosius teisėtais vaiko tėvais, neatsižvelgiant į suaugusių asmenų teisinę lytį ar šeiminę padėtį, ir kuriuo būtų reikalaujama, kad visos valstybės narės pagal nacionalinę teisę pripažintų kitoje valstybėje narėje sudarytas santuokas ar registruotą partnerystę visais atvejais, kuriais sutuoktiniai arba registruoti partneriai turėtų teisę į vienodą požiūrį pagal EŽTT praktiką; pabrėžia, kad svarbu pripažinti gimimo liudijimus visose valstybėse narėse, neatsižvelgiant į tėvų lytį, nes taip būtų užtikrinta, kad vaikai, persikeliantys į kitą valstybę narę, netaptų be pilietybės;
9. remia Komisijos įsipareigojimą pasiūlyti teisėkūros iniciatyvą, kuria būtų siekiama išplėsti ES nusikaltimų sąrašą įtraukiant neapykantos nusikaltimus ir neapykantą kurstančią kalbą, be kita ko, kai jie skirti LGBTIQ asmenims, taip pat pasiūlymą dėl tėvystės tarpusavio pripažinimo ir galimų priemonių, kuriomis būtų remiamas valstybių narių tos pačios lyties partnerystės abipusis pripažinimas; ragina Tarybą pirmininkausiančias valstybes nares įtraukti šiuos klausimus į savo darbotvarkes;
10. ragina Komisiją imtis konkrečių priemonių siekiant užtikrinti judėjimo laisvę visoms šeimoms, įskaitant vaivorykštės šeimas, vadovaujantis sprendimu byloje *Coman & Hamilton*², kuriame teigiama, kad Laisvo judėjimo direktyvoje vartojamas terminas „sutuoktinis“ taip pat taikomas tos pačios lyties partneriams; prašo Komisijos išnagrinėti, ar valstybės narės laikosi Sprendimo *Coman & Hamilton*, ir imtis vykdymo užtikrinimo veiksmų pagal SESV 258 straipsnį prieš tas valstybes nares, kurios jo nesilaiko; ragina Komisiją imtis vykdymo užtikrinimo veiksmų prieš Rumuniją dėl jos tebesitęsiančio šio sprendimo nevykdymo ir dėl to, kad nėra numatyta teisių gynimo priemonių, dėl kurių ieškovas buvo priverstas kreiptis į EŽTT dėl žalos atlyginimo;
11. prašo Komisijos į būsimas laisvo judėjimo gaires įtraukti paaiškinimą, siekiant užtikrinti, kad Direktyva 2000/78/EB, atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimus *Maruko*, *Römer* ir *Hay* bei EŽTT sprendimą *Taddeucci & McCall*, būtų aiškinama kaip reikalaujanti, kad valstybės narės uždraustų bet kokią tos pačios lyties porų diskriminaciją užimtumo, profesinio mokymo ar kitose srityse,

¹ COM(2008)0426.

² 2018 m. birželio 5 d. Sprendimas, *Coman*, C-673/16, EU:C:2018:385.

patenkančiose į direktyvos materialinę taikymo sritį;

12. ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl Direktyvos 2004/38/EB 2 straipsnio 2 dalies b punkto peržiūros, visų pirma panaikinti sąlygą „jei priimančioji valstybė narė traktuoja registruotą partnerystę kaip lygiavertę santuokai“, siekiant laikytis Chartijos 21 straipsnio;
13. ragina Komisiją savo būsimose laisvo judėjimo gairėse, siekiant užtikrinti teisingą laisvo judėjimo teisės taikymą, primygtinai raginti valstybes nares nuosekliai įgyvendinti Direktyvą 2004/38/EB nediskriminuojant asmenų, kuriems taikoma ši direktyva, pvz., skirtingų lyčių asmenų ir tos pačios lyties porų, paaiškinti, kad bet kokia nuoroda į „partnerį“, „tėvą“, „vaiką“, „tiesioginį palikuonį“ arba „tiesioginį giminaitį pagal giminystės liniją“ turėtų apimti vaivorykštės šeimas, užtikrinti, kad jiems naudojantis ES laisvo judėjimo teisėmis pagal ES teisę būtų taikomos tokios pačios teisės į šeimos susijungimą kaip ir priešingos lyties porų sukurtooms šeimoms, ir užtikrinti, kad valstybėms narėms vertinant porų asmenines aplinkybes siekiant „sudaryti sąlygas“ priimti Sąjungos piliečio neregistruotą partnerį į savo teritoriją nebūtų diskriminuojama lytinės orientacijos pagrindu;
14. prašo Komisijos atkreipti dėmesį į LGBTIQ bendruomenės Lenkijoje ir Vengrijoje patiriamą diskriminaciją, siekiant paraginti valstybes nares tinkamai taikyti ES teisės aktus šiuo klausimu ir jų laikytis; ragina Tarybą atnaujinti diskusijas dėl procedūrų prieš Lenkiją ir Vengriją pagal ES sutarties 7 straipsnį, įskaitant LGBTIQ asmenų teises; primena savo 2020 m. rugsėjo 17 d. poziciją ir ragina Komisiją visapusiškai pasinaudoti turimomis priemonėmis siekiant pašalinti aiškų pavojų, kad Lenkija ir Vengrija gali šiurkščiai pažeisti vertybes, kuriomis grindžiama Sąjunga, ypač pagreitintomis pažeidimų nagrinėjimo procedūromis ir prašymais taikyti laikinąsias priemones Teisingumo Teisme, taip pat biudžeto priemonėmis; ragina Komisiją ir toliau nuolat informuoti Parlamentą ir užtikrinti aktyvų jo dalyvavimą;
15. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.